

(باسى 1 ـ بەتتە)

1921 ـ جىلى 7 ـ ايدا، ماركسىزمدى جەتەكشى

يدەيا، كوممۇنىزىمدى كۆرەس نىساناسى ەتكەن ساياىاسى پارتىيا — جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسى دۇنيەگە كەلپ، سەنمىدى، تاپسىرمانى جانە ارمانـدى جادىندا ساقىتاپ، شاڭخايدىڭ شىكۆۋمىنىنداعى جاڭا كۈتەرلىكەن كۇن ساۋلەسى مەن جىياشىڭنىڭ نانخوۋ كولنىدەگى ەمولدىر تولقىندىار نىشىندە تايـ.سالىھاي جەلكەن كۈتەردى. مىنە وسىدان سوڭ، سوتسىيالىزمنىڭ الاۋى شىعىستا تۇتانىپ، بۇرۇن تەـ.ھەرىققا تەرەلپ ۇھىتى ۇزىلگەن جۇڭگو باعىتـ.باعدارىن تاپتى !

(2)

ۋلى توڭگەرىس جەڭلىسكە ۇشراغان سوڭ، كوممۇنىستىك پارتيا مۇشەسى شيا مېڭخان خانكوۋدا تۇتقىنغا ۇتۇستى، اقيقات چولنىدا ەرلىكپەن قۇربان بولار الدىندا ايەلىنە حات جازىپ قوشتاسادى:
”باسم كەسىلسەدە، سىتتىق قانىم تۈگىلىسەدە، مېڭخان ۇشۇن بۇيىم ەمەس. اركىم ەوز قاچەتتىن الاتىن كۇن السى ەمەس، توڭگەرىس سىتەرى ۇرـ.پاقتان ـ ۇرپاققا جالعالما بەرەدى. قىزىل مارچاندى ستەىلىك ۇشۇن قالدېردىم، جەتىم قالغان چىپۇن ەلى ـ اق جەتەلدى. توڭگەرىسكە تاباندى بولپ، مۇراتىھدى جالعالىتىرىپ، اقيقاتتى ادامزات الەمىنە جەتكىزۇگە سەرت ەتىم“. قاراڭغى تۇنەك قايتانغان سول داۋىلدى جىلدىلاردا شىيا مېڭخان سىياقتى كوممۇنىزم سەنىمى ۇشۇن ۇلم اتاۋلدىان تايىسالـ.ماعان، توڭگەرىستىك مۇراتنىڭ، ەسوزسىز، جۇزەـ.گە اساتىدىغىنا كەمىل سەنگەن قۇرباندىار قانىشاما. ولار سەنىم مەن يزىمدى تاپقان سوڭ، ەشقاشان دا ەكى ۇداي بولغان، اۋىتقىغان ەمەس، ولار جاستىق كۈكتەمدەرى جانە سىتتىق قاندىارى ارقىلى ”كوممۇنىزمنىڭ گۇلىن“ سۇارۇدان ايانغان چوق. وسى سەنىم مەن يزىمەن ارماننىڭ جۇرەككە ساۋلە قۇياتىن نۇر ـ شۇغىلاسى جارقىرادى.
«كوممۇنىستىك پارتيا جارنامىسىدا» بىلاي سۇرەتـ.تەلەدى:
”ئاپتارى جانە تاپتىق قاراما ـ قارىسلىقتاـ رى بار ەسكى بۇرچۇزىيالىق قوعامنىڭ ورنىنا ەركىن ادامنىڭ ەركىن دامۋى بارلىق جۇرتتىڭ ەركىن دامۇنىڭ شارتى بولپ تابىلاتىن بىرلەستىك كەـ.لەدى“. سوتسىيالىستىك جاڭا دۇنيەدە ادامنىڭ قۇنى ەبرىنىشى ورنىدا تۇرادى، قاناۋ بولمايدى، ەزگى بولمايدى، ەڭبەك داڭقى سانالادى، جۇمىسىشلار بارنىەن جوعارى بولپ، ادامنىڭ ەبارى تەڭ بولپ، مولشلىققا كەنەلپ، ەبىر وتباسى ادامىنداي جاقىن وتەدى... بۇل كاپىتالىزىم دۇنيەسىنىەن وزاـ.تىن جاڭا دۇنيە، سونداي ـ اق جۇڭخۇا ۇلتى ەجەلـ.دەن اڭسامان ”الەمنىڭ ۇلى بىرلىگى“، ول سانسىز العاباسار ەلەمەنتتەردى ىقلاس قوبۇغا، اڭسىارىن اۋدارۇغا، امالىياتا ايگىلەۋگە باۋرادى.

بۇل سەنىم مەن يزىم قوعامنىڭ دامۇ، وزگەرۇ زاڭدىلىغىن اشتى. دۇنيە ەجۇزىنىڭ ۇلكەن اۋقىمەـ.نىڭ ايىنىدى تولقىنىدا اۋقىمعا ۇيلەسكەندەر ۇمىر ەسۇردى، كەرەعار كەلگەندەر قۇرىپ جوعالدى. جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسى جۇمىسىشى تابىنىڭ ۇزدەك قوسىنى، وزىق وندىرىشى كۇشىڭ بەتالـ.سىنا ۇاكىلدىك ەتەدى، تارىختىڭ العا باسۇ اعىمىنا ۇاكىلدىك ەتەدى. علمىي نازاريامەن قارۇلانغان، قوعامنىڭ دامۇ زاڭدىلىغىن يگەرگەن پارتيا قوعامـ.دىق وزگەرىسكە جەتەكىشىلك ەتەتىن، ادىلەتتى سىتەردى ىلگەرلەتەتىن سانالىققا يە بولادى، الـ.مايتىن قامالى بولمايتىن، نە ەبىر قىبىدىقتاردان تايـ.سالىھايىتىن كۇش ـ قۇانقا يە بولادى.

بۇل سەنىم مەن يزىم توڭگەرىستىڭ جەڭسىكە جەتۇ چولىن كورسەتتى. ماۋ زىدۇڭ چولداستى باستى ۇاكىل ەتكەن جۇڭگو كوممۇنىستەرى ماركسىزمدىك تۇرعىمەن، كوزقاراسپەن، ادىسپەن جۇڭگو مەملەكەت جاعدايىنا تالداۋ جاساپ، جۇڭگو ماسەلەسەن شەشىپ، جۇڭگو توڭگەرىسىنىڭ مىنىدەـ.تى بىجەربىيالىزم، فەودالىزم، بىۋىروكرات كاپىتالىزىم سىندى ”ۇش ۇلكەن تاۋدىڭ“ تەزكىسىن اۋدارىپ تاستاۋ ەكەندىگىن، جۇڭگو توڭگەرىسىنىڭ چولى اۋىل ـ قىستاق ارقىلى قالانى قورشاۋعا اۋ، قارۋلى كۇشپەن بېلىكتى تارتىپ اۋ ەكەندىگىن، جۇڭگو توڭگەرىسىنىڭ كۇشى جۇمىسىشى تاجى، شارۋالار تاجى، ۇساق بۇرچۇزيا تاجى جانە بەلگىلى شارىت ـ جاعدايداعى ۇلتتىق بۇرچۇزيا تاجى ەكەندىگىن، پىرولەنارىيات تابىنىڭ باسىشى كۇش، خالىقتىڭ ناعىز قاھارمان ەكەندىگىن، جۇڭگو توڭگەرىسىن دەموكراتىيالىق توڭگەرىس جانە سوتسىيالىستىك توڭگەرىس سىىندى ەكى كەزەڭگە ەبولپ جۇرگىزىۋ كەرەكتىگىن ايقىن ورتاعا قويدى... بۇل علمىي تانىمداردىڭ قاي ـ قايسىسىنان دا ماركسىزمدىك اقيقاتتىڭ نۇر ـ شۇغىلاسى جارقـ.

راپ، جۇڭگو توڭگەرىسىىن ەدۇبىرلى تولقىنمەن العا باسۇغا جەتەلەپ وتىردى.

توڭگەرىستىك مۇرات اسپانىنان دا اسقاق. مۇرات ـ سەنىمنىڭ الاۋىمەن، پارتيامىز جۇمىسىشى ـ شارۋا بۇقاراسىن كەڭىنەن جۇمىلدىرىپ، جۇرەكتەـ.لىكپەن توسىن شايۇمىلداپ، اتوي سالىپ، سولتۇسـ.تىككە چورىق سوعىسىن ەساتتى تۇردە ىلگەرلەتـ.تى؛ مۇرات ـ سەنىمنىڭ الاۋىمەن، ەتىرى قالغان كوممۇنىستەر كەرتارتىباشلاردىڭ قاندى قىرعىنىندا ولكەن سەرىكتەرىنىڭ سۇيەگىن جەرلەپ، قولدارىنا قارۋ لىپ، تاۋغا، ورمانعا كىرىپ، جاڭا شايقاسقا كىرىستى؛ مۇرات ـ سەنىمنىڭ الاۋىمەن، قىزىل ارھيانىڭ قوبلباسلارى مەن جاۋنىگەرلەرى قىين بوـ.گەتتەردەن ۇتىپ، كۇشتى جاۋمەن شايقاسپ، قارىلى تاۋدان، سازدى دالادان ۇتتى، ”كىمىى بوران ـ شاشىندا سۇغا مالشىنغانمەن، نۇلعالىى بارغان ساين سومدالىپ، جابايى كوكونىسپەن وزەك جالعالسا دا، مۇراتى اناعۇرلىم نىعايا ۇتۇسپ“، ادامزات تارىخىنان ويىپ ورن الاتىن 25 مىڭ شاقەـ.رىبىدىق ۇزاق چورىقتى باستى؛ مۇرات ـ سەنىمنىڭ الاۋىمەن، پارنىا مەن خالىق قايسىباس قاجىرلىلق كورىستىپ، سوڭىنا دەيىن قاندى شايقاس جۇرگەـ.ۋلتىتىڭ اسقاق ايىنىدى جىرىن جازىپ، سىرتقى جاۋدىڭ قورلاۋىنا قارىسى تۇرۇدىڭ تۇبەگىيلى جەـ.ڭسىنە قول جەتكىزدى؛ مۇرات ـ سەنىمنىڭ الاۋدـ.مەن، ەرجۇرەك خالىق ازاتتىق ارمىياسى تەك 3 جىلدا ـ اق گومبىنداڭ كەرتارتىباشلارىنىڭ 8 مىللىيون ادامدىق ارھىياسىنىڭ تاس ـ تالقانىن شىعارىپ، نەنىڭ ”سەزىم بولسا تابىعات تا قارتايار ەدى ول داعى، دۇنيە چولى — كوك تەڭىزدەر ەگىنجىبايع وزگەرـ.مەك“ ەكەندىگىن ايگىلەدى.

”سىن قارۋى، ارىنە، قارۇ سىنىنىڭ ورنىىن باسا المايدى، زاتتىق كۇشتى تەك زاتتىق كۇش ارقىلى عانا قىراتۇعا بولادى“. 28 جىل قان كەشە جۇرگىزگەن ەرلىك شايقاستا، 28 جىل ۇدەرە العا باسۇدا مەملەكەتىمىز كەز كەلگەن ادام باسنا بەرەتىن ”شعىسى ازىيا دىھكاسنان“ دۇنيە ەجۇزىن جالت قاراتقان ”شعىستا ويانغان ارىستانعا“ اينالدى، خالىقىمىز جايۇان ورنىندا جۇـ.رەتىن قۇلدان شانتىققا شومپ جابىراڭداعان قوجاـ.يىنعا اينالدى. جۇڭگو توڭگەرىسىنىڭ جەڭسىسى جۇڭگو كوممۇنىستەرىنىڭ ماركسىزم ارقىلى جۇڭگوـ.نى قۇتقارۇنىىڭ ۇلى اماليياتى، علمىي اقيقاتنىڭ كۇش ـ قۇاتىن ايگىلەگەن ۇلى بارسى!

(3)

1949 ـ جىلى 6 ـ ايدىڭ 30 ـ كۇنى ماۋ زىدۇڭ «خالىق دەموكراتىياسى دىكىتاتوراسى تۇرالنى» جارىيالاپ، مىنانى ورتاعا قويدى: ەبىز خالىق رەسپۇبلىكاسى ارقىلى اۋىل شارۋاشلىغىدىدىق ەلدەن ونەركاىپتىك ەلگە ۇتۇتمىز، جاڭا دەموكراتياـ.لىق قوعامنان سوتسىيالىستىك قوعامعا جانە كوممۇنىزم قوعامىنا ۇتۇتمىز كەرەك. جۇڭخۇا خالىق رەسپۇبلىكاسىنىڭ قۇرلۇى علمىي سوتسىيالىزم پرىنسىپىنىڭ جۇڭگونىڭ توڭگەرىس اماليياتمەن ۇشتاستىرتلۇنىىڭ تارىخىي جەمىسى، سونداي ـ اق ادامزاتتىڭ العا باسۇ سىتەرى مەن سوتسىيالىزم كۇشتەرىنىڭ دامىعاندىغىن، زورىيىغاندىـ.ھەن كورىسەتىپ، سوتسىيالىزمنىڭ دۇنيەنىڭ شىعىسىندـ.داعى ۇلى ەداۋىردىن اشتى.

بۇل كۈنەنى چويىپ جاڭانى ورناتقان، قوعامـ.دى نۇلەتىپ، تابىعاتتى وزگەرتكەن ەداۋىر بولدى. قات ـ قابات قىبىدىقتار مەن سىن ـ سىناققار الدىندـ.دا، جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسى خالىقتى باسىتاپ، سوعىس سالغان جارانى دەرەۋ ەمدەپ جازىپ، خالىق شارۋاشلىغىن قالىپنا كەلتىرىپ، جۇڭگودا عانا بار دارا تاسلىمەن اۋىل شارۋاشلىغەـ.نا، قولونەر كاسپىكە، كاپىتالىستىك ونەر كاسپ ـ ساۋدا سىتەرىنە سوتسىيالىستىك وزگەرىس جاساپ، جاڭا دەموكراتىيالىق توڭگەرىستەن سوتسىيالىستىك توڭگەرىسكە بۇرىلىس جاساۋدى جاسامپازدىقپەن ورنىداپ، جۇڭگو تارىخىنداعى ەڭ تەرەڭ، ەڭ ۇلى قوعامدىق وزگەرىستى تابىستى تۇردە جۇزەگە اسىردى. ەدۇبىرلى جەر رەفورماسى 300 مىللىيوننان رىس ماتەريالدارىنا تەگىن يە بولۇىنا مۇمكىندىك جاسادى؛ 1954 ـ جىلىي نەگىزگى زاڭ ەتۇبىرلى ەرى زاڭ فورماسىندا خالىق دەموكراتىياسى مەن سوتسىيالىزمنىڭ پرىنسىپىىن تۇرقاقتىندىردى؛ خالىق قۇرلىتايى ەتۇزىبى، جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتياـ.

سىنىڭ باسشىلىغىنداعى كوپ پارتيا سەلبەستىگى جانە ساياسى كەڭىس ەتۇزىبى، ۇلتتىق ۇمىرلىك اۋتونومىيا ەتۇزىمى سوتسىيالىستىك ەتۇزىمىنىڭ ”تورت ارقالىق، سەگىز تىرەۋىن“ ورناتتى... وسىناۋ بايىرىعى ەارى جاس مەملەكەتتە جۇڭگو خالىق سوتسىيالىزمنىڭ ەزۋلىم عىھاراتىن تۇرغىزىپ، باقتىتى ەومىردىڭ بال ەدامىن تاتۇدا.

بۇل كۇش ـ قايراتى تاسىعان، جالىندى جىگەر قاۋالاعان ەداۋىر بولدى. ”از سەكۇند ۇاقەـ.تىمىدا سوتسىيالىستىك قوعام ورناتۇ ۇشۇن ەڭبەك ەتەمىن“. چىڭ باتشالىغىنىڭ سوڭىي كەزىندە جوسـ.پارىلانغان چىڭىدۇ ـ جۇڭچىڭ تەمىر چولى جاڭا جۇڭگو قۇرىلۇدان بۇرىنغى 40 نەشە جىلدا تەك كارتاداعى ۇزىك سىزىق قانا بولغان ەدى، 1950 ـ جىلى رەسىمى قۇرىلىس باستاعان سوڭ نەبارى 2 جىلدا جالپى جەلى بويىشما تۇتاستىرىلدى؛ 1 ـ بەسـ.جىلدىق“ مەزگىلىنىدەگى 156 ەتۇيىندى يىنجەـ.نەريا، 694 قۇرىلىس نىسانى تۇگەلدەي سالىنىپ بولپ، سوتسىيالىستىك ونەر كاسپتەندىرۇگە بەرىك نەگىز قالادى؛ ۇايىچى وزەنىىن جونگە سالۇ، جۇاڭغى وزەنىن جونگە سالۇ، چاڭجياڭ وزەنىىن جونگە سالۇ كورنەكتى ناتىجە بەرىپ، ەگىنجاي، سۇ يىگىلىگى قۇرىلىستارى بۇكىل ەلدە قىزىۋ دۇمىانمەن قانات جايىدى؛ بۇكىل ەلدەگى قالا، اۋىلدا دەنساۋلىق ساقتاۋ، ەمدەۋ تورى نەگىزىنىەن قالىپتاسپ، شەشەك، چولەرا، قان سورغىش قۇرت اۋرۇى، بەزىكەك، وبا قاتارلى اۋرۇلار ۇزۇىلدى ـ كەسىلدى الاستالدى نەمەسە ۇنىمىدى تۇردە الدى لىندى، ەمدەلدى... جاڭادان دۇنيەگە كەلگەن خالىق بىلگىى وراسان زور وندىرگىش كۇشتى وياـ.تىپ، جاڭادان تۇنىداعان سوتسىيالىستىك ەتۇزم حاـ.لىقتىڭ كۇش ـ قۇاتىن قاۋالاتپ، خالىقتىڭ رىس ـ قۇتىن جەبەدى.

بۇل قاھارماندار كوپتەپ جارىققا شىققان، كۇـ.رەسكەرلىك جىگەر اسقاقتاعان ەداۋىر بولدى. بەيـ.بىتشىلىك ۇشۇن، ەرىكتىلەر ارھىياسىنىڭ قوبلباسلاـ.رى مەن جاۋىنىگەرلەرى مەملەكەتىمىزدەن شىغىپ شايقاس جۇرگىزىپ، ”قارۋى از، جىگەرى اسقاقتىڭ“ قارۋى كوپ، جىگەرى ازىدى“ جەڭگەن ايىنىدى ەپوسىن جازدى؛ ”مۇنايى تاپشى، مۇنايى از“ بولۇ قالپاعىن لىپ تاستاۋ ۇشۇىن، ”قۇرىش ادام“ ۇاڭ جىبىشى قۇدىق بۇرعىلاۋ اترەتىىن باسىتاپ، اسپانمەنەن ايقاسپ، جەرەمەنەن شايقاسپ، 20 جىل از جاساساق تا، جانىمىزدى بەرسەك تە، ۇلكەن مۇناي الايىن اشپاي قويمايمىز“ دەگەن بەرىك بەـ.كىمىگە كەلدى؛ كەدەي، مەشەۋ بەت ـ بەينەينى وزگەرتۇ ۇشۇىن، اۋداندىق پارتكوم شۇجىلەرىنىڭ ۇلگىسى جباۋ بۇيىلۇ لانكاۋلىقتاردى باستاپ ”ۇش زيانكەستى“ رەتتەپ، جونگە سالىپ، ”ومىرىندە قۇم توبەمەن كۇرەستى، ولسىندە قۇم توبەينى كۇزەتتى، قاشاندا ۇلكەن ـ كىشى اۋىلداستاردىڭ قامىن ويلادى؛“ مەملەكەتنىڭ ەوز كۇشىنە سۇيەنۇ، ەوزىن اۋئەتتەندىرۇ تىرگە تاسىن بەكەمدەۋ ۇشۇىن، چىيان شۇەسىن، چىيان سانچىاڭ، دىڭ جىياشيان قاـ.تارلى ەبىر توپ علمىي زەرتتەۋ قىزمەتكەرلەرى ماڭداي تەرلەرى مەن سىتتىق قاندارىن شەت ـ شەگى كورنىبەيتىن قۇمدى ەشول، قۇبا تۇزىگە توكىپ، ”ەكى بوھىي، ەبىر جاساندى سەرىك“ كەرەمەتىن جاراتتى... ەسىمى ەل ەسىندە قالغان سان ـ ساناقسىز قاھارماندار مەن اتى ـ ەجونى قالـ.ماعان قاھارماندار ەت پەن تەرىدەن جارىالغان تانىمەن جانە تالقىياس يىق، قايسىباس بىلەكتەردـ.مەن ۇلتتىڭ جياۋىپكەرشىلىگىن، رەسپۇبلىكانىڭ داىڭقى شۇغىلاسىن ارقالادى.

”نە ەبىر قىبىدىقتارمەن ايقاسپ، قاجىرلىلق پەن شارۋاشلىق قۇردى“. جۇڭگو سىندى ەكوـ.نومىكياسى مەن مادەنىيەتى ەبىرشاما مەشەۋ، خالىق سانى كوپ شىغىستاعى ەرى مەملەكەتتە سوتسىيالىزم قۇرۇ جان بالاسى اباتق باسپايعان زاڭعار شىڭعا ورمەلەگەنمەن تەڭ بولاتىن، وندا توتە جەتەتىن ۇلكەن چول دا، دايبىن تۇرغان داڭغىل چول دا چوق ەدى. ەبىز ”خالىق تارىختى جاراتادى“ دەيتىن ۇلى كۇشكە سۇيەنىپ، ”كۇش تەردى شوغىرلاندىرىپ ەرى سىتەر تىنىدىراتىن“ باسەمدىققا سۇيەنىپ، جۇڭخۇا ۇلتى مەن ادامزاتتىڭ تارىخىنا جازىلاتىن نە ەبىر كەرەمەتەردى جاساـ.دىق. ەبىز ”توڭگەرىستىك جان قىيارلىق“ رۇچپەن، ”10 مىڭ جىل ۇاقىت تىم ۇزاق، ۇت بارلىغىن ەبىر كۇندە ـ اق“ دەيتىن باتلىدىقتىڭ ارقاسىندا 9 مىللىيون 600 مىڭ شارشى كىلومەتر دەن استام جەردە سوتسىيالىسـ.

سوتسىيالىزم جۇڭگونىڭ ۇمىتىنەن شىقتى

تىىك جاڭا جۇڭگونىڭ ەڭ كورىكتى كارتىنىاسىن سالىدىق. ەبىز نىزدەنىسى جاساۋ، ۇمتىلۇ چولنىدا ”مادەنىيەت زور توڭگەرىسى“ سىندى اۋىر ساتسىزـ.دىككە تاپ بولدىق، ونىڭ اشتى ساباعى ەبىزدىڭ ماڭگى قابىلداۋىمىزغا ناتىبىدى.

تەگىسى الدە كۇدىر چول بولسىن، جايدارى اشق كۇن، الدە بوران ـ شاشىن بولسىن، پارتياـ.نىڭ خالىققا باششلىق ەتىپ سوتسىيالىزم چولى جوـ.نىندە نىزدەنىسى جاساعان قادامى ەرقاشان العا لىـ.گەرلەپ وتىردى. تارىخ مىنانى الدەقاشان دالەلدەـ.دى: ”ەبىز ەسكى دۇنيەنى قىراتۇعا شەبەر بولۇمەن بىرگە، جاڭا دۇنيەنى ورناتۇعا دا شەبەر بولۇنمىز كەرەك!“.

(4)

”سوتسىيالىزم دەگەن نە؟ سوتسىيالىزمدى قالاى قۇرۇغا بولادى؟“، جۇڭگو اسپانىندا جاڭـ.ھىرعان وسى تارىخىي سۇراققا جۇڭگو كوممۇنىستەـ.رى جاۋاپ بەرۇەن ەشقاشان توقتاتقان ەمەس. سوتسـ.يالىستىك قۇرىلىس پەن سوتسىيالىستىك وزگەرىسـ.تىڭ ”10 ەبرى قاتىناسىن“ تەرەڭ اشپ كورسەتۇـ.دەن، ەلىمىز قوعامىنداعى باستى قايشىلىق ”وزىق سوتسىيالىستىك ەتۇزم مەن مەشەۋ قوعامدىق ونـ.دىرگىش كۇش ارانىسنداعى قايشىلىققا“ وزگەردى دەگەن ماڭىزدى تۇجىرىمدامانى دەر كەزىندە جاـ.ساۋعا، خالىق نىشىندەگى قايشىلىقتاردى دۇرىس ەبىر جاقىتى ەتۇدى ايقىن ورتاعا قويۇعا دەينىگىلەرـ.دىڭ بارلىعى باعالى نىزدەنىستەر، قىبىندىقتاردى ەڭـ.سەرە العا باسۇ بولپ تابىلادى.

پارتيا 11 ـ كەزەكتى ورتالىق كومىتەتنىڭ ۇشنىشى جالپى ەماجىلىسى پارتيا تارىخىندا جانە جاڭا جۇڭگو تارىخىندا تەرەڭ مانىگە يە ۇلى بۇردـ.لىمسقا اينالدى. ”تاپتىق كۇرەستى ارقاۋ ەتۇدى“ پايدالانۇدى توقتاتىپ، بۇكىل پارتيانىڭ قىزمەت ەتۇيىنىن سوتسىيالىستىك وسىزداماندىرۇ قۇرىلىسىنا ويىستىرىپ، يىدەيانى ازات ەتۇ، شىندىقتى ەس جۇـ.زىنەن نىزدەۋ يىدەبالىق لۇشيانن قايتالاي تۇرقاقتاندىرـ.دى... سوتسىيالىزمدى قۇرۇۇ ۇشۇىن جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسى خالىققا باششلىق ەتىپ جاڭا ۇلى توڭگەرىستى ىلگەرلەتۇگە بەل بۇىپ، رەفورما جاساۋ، ەسك اشۇ ۇلى ساپارىن باستادى.

كەدەپىلىك سوتسىيالىزم ەمەس! دىڭ شياۋپىيڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: ”سوتسىيالىزمنىڭ ەماـ.نى — وندىرىگىش كۇشتەردى ازات ەتۇ، وندىرـ.گىشى كۇشتەردى دامىتۇ، قاناۋدى چويۇ، ەكى ۇبەككە چىكەلۇدى چويۇ، ەڭ سوڭىندا ورتاق اۋـ.قاتتانۇعا جەتۇ“. وندىرىستىك قاتىناسىتى وندىرـ.گىش كۇشتەردىڭ دامۇىنا ۇيلەستىرۇ ۇشۇىن ونىمـ.گە بىرلەستىرىپ وتباسىلارعا كۈتەرەمگە بەرۇ جاـ.نومىكالىق ەرەكشە رايوندار الدىمەن اققارىپ، الدىـ.مەن سىناق ەتتى، اۋىل ـ قلاشقى كاسپورىندارى جاـ.لىندى كۇش بولپ قوسلدى، علمى ـ تەخنىكا ۇتۇزدـ.لىس رەفورماسى شىكەرلەي ىلگەرلەتلىپ، سىرتقا ەسك اشۇ ارناسى جەدەل قالىپتاسپ، قالىڭ خالىق ارانىدا ساقталغان ەمىرشەڭدىك كۇشتەر، جاسامپازـ.دىق كۇشتەر تولىق جۇمىلدىرىلدى.

ەوز چولسىمىزبەىن ەجۇرىپ، جۇڭغوشا سوتسىيالىزم قۇردىق! ەبىز ەلىمىزدىڭ سوتسىيالىزمـ.نىڭ العاشقى ساتىسىندا تۇرغاندىغىن ەارى ۇزاق ۇاقىت تۇراتىندىغىن تەرەڭ تانىپ جەتىپ، پارتياـ.نىڭ سوتسىيالىزمنىڭ العاشقى ساتىسىنداعى نەگىزـ.كى لۇشيانىن العا قويىپ، جالپىلىق مەنىشىكتى نەـ.گىزگى تۇلعا ەتكەن، كوپ ەتۇرلى مەنىشىكتەگى شارۋاشلىق بىرگە دايىمىتىن نەگىزگى شارۋاشلىق ەتۇزىمىن بەلسەنە دامىتىپ، سوتسىيالىستىك بازار شارۋاشلىغى ەتۇزىلىسىن ۇزدىكىسىز كەمەلدەندىدـ.رىپ، دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام نىساناسىن جانە وسىزاماندىاندىرۇدى قادامعا ەبولپ جۇرگىزۇ سىتراتىگياسىن العا قويىپ، جۇڭغوشا سوتسىيالىزمـ.دى اشىتقى جانە دامىتتىق.

رەفورما جاساۋدىڭ، ەسك اشۇدىڭ سوتسىيالىسـ.تىك بەتالىسىنا تاباندى بولدىق! رەفورما جاساۋعا، ەسك اشۇعا تاباندى بولۇ، ەتورت نەگىزگى پرىنسىپكە تاباندى بولۇ، وسى ەكى نەگىزگى ەتۇيىن ەبىر ـ بىرىمەن تەغىز بايلانىستى، بىرىنە بولا ەبىردىن ەلىۋسىز قالىدرۇعا بولمايدى. ەبىز سوتسىيالىستىك زاتتىق وركەنىيەت پەن رۇحانى وركەنىيەت سىندى ”ەكى جاقىتى يگەرۇگە، ەكى جاقىتى دا قاتاڭ يگەرۇگە“ تاباندى بولپ، پارتيا قۇرىلىسى جاڭا ۇلى يىنجەنەرياـ.سىن باتىل ىلگەرلەتپ، جۇڭغوشا سوتسىيالىستىك

ەكونومىكا، ساياسى، مادەنىيەت، قوعام، ەكولوگىيالىق وركەنىيەت قۇرىلىسىن جالپى بەتتىك ىلگەرلەتىپ، خالىق بۇقاراسىن رەفورمانىڭ، دامۇدىڭ جەتىستىكتەـ.رىنىەن بىرگە يىگىلىكتەندىرىپ، سوتسىيالىزم مۇراتىنا رەالدىق قاناتىن بىتىردىك.

رەفورما جاساعان، ەسلىك اشقان 40 نەشە جىلدان بەرى ەلىمىز ەكونومىكاسىنىڭ جالپى مولـ.شەرى يتاليا، فرانسىيا، انگلىيا، گەرمانىيا، جاپونىادان اسپ، دۇنيە جۇزىندە 2 ـ ورنىغا ورنىقتى جايىعاسـ.تى؛ ەلىمىز خالىقنىڭ تۇرمىسى دەڭگەيى ۇرتسى جوعارىلاپ، ورتاشا جوعارى كىرىستەگى ەلدەر قاـ.تارنىا قوسلدى؛ جۇڭگونىڭ بايتاق دالاسىنىڭ بەت ـ بەينەسى كۇن ساينىن تۇرلەنىپ، اي ساينىن جاڭاـ.رىپ، تاس چولدار تور قالىپتاستىردى، تەمىر چولدار قايشالىستى، باتىستىڭ گازى شىغىسقا جەتـ.كىزىلدى، وڭتۇستىكىنىڭ سۋى سولتۇستىككە جەتـ.كىزىلدى، بىيك توسىيالار ەڭسە كۈتەردى، ۇلكەن كوپىرلەر كوسىلىپ جاتتى، تايىبەي كەدەرگىلەر داڭغىل چولعا اينالدى؛ جۇڭگو تاغى تارىختا سىرەك كەزدەسەتىن تاسقىن، جايڭىر، قار، توك ۇجۇرۇ، جەر سىلكىنىسى سىياقتى اۋىر جاراتىلىستىق اپاتتاز مەىن سارسى سىياقتى اۋىر نىندەتتەردى جەڭدى، ازيا فىنانس داغدارىسى مەن خالىقارالىق فىنانس داغدارىسىنىڭ قاتاڭ سىنىاعىنان سۇرىنبەي ۇوتتى، مېخىناتتى كۇندەردەن كەيىن تىنىسىمىز اناعۇرـ.لم كەڭىپ، ەڭسەمىز اناعۇرلم بېكىتەي ەتۇستى.

تارىختىڭ العا باسۇ لوگيكاسىن يگەرۇ بارىسىندا العا باسىپ، ەداۋىردىڭ دامۇ اعىنىنا ۇيلەشۇ بارىسىندا دامىدى. جۇڭگونىڭ بايتاق دالاسىندا تاسقىنداعان ۇلى امالييات مىنانى كورسەتتى: تەك سوتسىيالىزم عانا جۇڭگونى دامىتا الادى، تەك رەفورما جاساۋ، ەسك اشۇ عانا جۇڭگونىڭ ارشىندى قاداممەن ەداۋىرـ.دى قۇپ جەتۇنە، خالىقتىڭ باقتى تۇرمىس كەشرۇنە مۇمكىندىك جاساي الاىدى. جۇڭغوشا سوتسىيالىزم چولى بارغان ساين داڭغىلدىانا ەتۇستى!

(5)

ايىمنى اسقاق سوتسىيالىزم سىتەرىنە تىالاي ۇرپاق كوممۇنىستەردىڭ قاجىرلى ەڭبەگى مەن قوسقان ۇلەسى سىڭگەن، تىالاي دانىشىپاندار مەن قاھارمان قۇربانلاردىڭ اماناتىن جانە نىقلاستى تىـ.لمەگىن ارقالاعان. تارىختىڭ ۇنئامالى تاياقاتنامسى تاغى دا قولدان ـ قولعا جالعالىقانىدا باس شۇجى شي جىنپىيىڭ: ”ەبىز وسى بۇىن كوممۇنىستەردىڭ مىنىدەتى جۇڭغوشا سوتسىيالىزمگە تاباندى بولۇ جانە ونى دامىتۇ سىندى وسى ەرى ەستى جالعالسـ.تىرا ەتۇسۇ!“، ـ دەدى اسقاق ايىنمەن.

پارتيا 19 ـ قۇرىلتايى بۇكىل پارتىياعا، بۇكىل ەلگە جانە بۇكىل دۇنيە جۇزىنە سالتاناتپەن مىنانى جاربايلادى: ”ۇزاق ۇاقىتتىق قۇلىشنى ارقىلى جۇڭـ.گوشا سوتسىيالىزم جاڭا داۋىرگە ۇوتتى، بۇل — ەلىمىز دامۇنىنىڭ جاڭا تارىخىي بەلەسى“.

جاڭا داۋىردەگى جۇڭگودا مۇراتنىڭ ايقىن تۇى اسقاق جەلبىرەدى. دۇنيە جۇزىندە 100 جىلدا بولماعان زور وزگەرىس الدىندا، بىاسى شۇجى شي جىنپىيىڭ بۇكىل پارتىيانى، بۇكىل ەل خالىقنى باستاپ، جالپى جاعدايدى ەگىڭگەرىپ، وزگەرىسكە توتەپ بەرىپ، جاڭا جاعداي اشپ، پارتيا مەن مەملەكەت سىتەرىندە تارىخى تايىسقا قول جەتكىزـ.دى، تارىخىي وزگەرىس جاسادى، جۇڭخۇا ۇلتى تارىختاعى ەرقانداي كەزدەگىدەن ۇلتتى گۇلدەندىرۇـ.دىڭ ۇلى نىساناسىنا اناعۇرلم جاقىنداي ەتۇستى. جۇڭگو خالىقنىڭ ماركسىزم، كوممۇنىزم چوئىندەگى نانىمى اناعۇرلم بەكەمدەلدى، جۇڭغوشا سوتسىيالىزم چوئىندەگى سەنىمى اناعۇرلم بەكەمدەلدى، جۇڭخۇا ۇلتىنىىڭ ۇلى گۇلدەنۇىن جۇزەگە اسىرۇ سەنىمى بۇرىن بولماعان دەڭگىيدە تاسقىندادى.

جاڭا داۋىردەگى جۇڭگودا دامۇدىڭ قوزعاۋـ.شى كۇشى مىعىم، تەبىئى كۇشتى بولدى. 18 ـ كەـ.زدەكتى ورتالىق كومىتەتنىڭ ۇشنىشى جالپى ماجىلدـ.سىندەگى رەفورمانى جاپپاي تەرەڭدەتۇدەن مەملەـ.كەت